

KARTA WYCIECZKI

Cel i założenia programowe wycieczki:

.....

.....

.....

Trasa wycieczki

.....

.....

Termin ilość dni klasa

Liczba uczestników liczba opiekunów

Kierownik (imię i nazwisko)

Środek lokomocji Telefon kontaktowy

OŚWIADCZENIE

Zobowiązuję się do przestrzegania przepisów dotyczących zasad bezpieczeństwa na wycieczkach i imprezach dla dzieci i młodzieży.

Opiekunowie wycieczki		Kierownik wycieczki
Imię i nazwisko	Podpis (podpis)
1.	
2.	
3.	
4.	

HARMONOGRAM WYCIECZKI

Data	Godz. wyjazdu	Ilość km	Miejscowość	Adres punktu noclegowego i żywieniowego

Szczegółowy program/harmonogram/ wycieczki:

Adnotacje organu prowadzącego
lub sprawującego nadzór pedagogiczny

Zatwierdzam

.....
(pieczęć i podpis dyrektora szkoły)

Ramowy regulamin wycieczki:

Każdy uczestnik wycieczki szkolnej zobowiązany jest:

- 1) punktualnie przybyć na miejsce zbiórki z ekwipunkiem i aktualną legitymacją szkolną – **w przypadku wycieczki zagranicznej uczestnik musi posiadać aktualny dokument upoważniający do przekraczania granic Rzeczypospolitej Polskiej oraz dokument potwierdzający ubezpieczenie zdrowotne poza granicami kraju (m.in. Europejska Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego NFZ);**
- 2) zabrać odzież stosowną do warunków i miejsca wyjazdu;
- 3) w środkach transportu zająć miejsce wyznaczone przez opiekuna, w czasie jazdy nie spacerować, nie stawać na siedzeniu, nie wychylać się przez okno, nie zaśmiecać pojazdu;
- 4) w czasie całej wycieczki zachowywać się zgodnie z ogólnymi zasadami dobrego wychowania i kultury;
- 5) wykonywać polecenia kierownika, opiekunów, pilota i przewodnika oraz punktualnie stawiać się na miejscach zbiórek;
- 6) informować natychmiast kierownika wycieczki lub opiekuna o złym samopoczuciu, chorobie lokomocyjnej czy skaleczeniu;
- 7) brać udział we wszystkich zajęciach przewidzianych w programie wycieczki;
- 8) w czasie przebywania w miejscach noclegów, posiłków i w zwiedzanych obiektach przestrzegać postanowień i regulaminów tych obiektów; **Uczestnikowi nie wolno samowolnie opuszczać tych miejsc pod żadnym pozorem, chyba, że po otrzymaniu zezwolenia od Kierownika lub Opiekuna wycieczki;**
- 9) dbać o czystość, ład i porządek w miejscach, w których się przebywa;
- 10) pilnować własnego mienia i dokumentów;
- 11) pomagać innym, zwłaszcza słabszym i czuć się także odpowiedzialnym za bezpieczeństwo innych;
- 12) przestrzegać regulaminu wycieczki.

W czasie wycieczki bezwzględnie zabronione jest:

- 13) narażanie na niebezpieczeństwo siebie i innych;
- 14) oddalanie się od grupy bez wyraźnej zgody opiekuna;
- 15) palenie papierosów, picie alkoholu, zażywanie narkotyków oraz innych środków odurzających.

Wobec uczestników, którzy nie przestrzegają regulaminu i zasad przepisów bezpieczeństwa, będą wyciągnięte konsekwencje zgodnie ze statutem szkoły.

W przypadku naruszenia przez ucznia punktu 15 oraz innych form łamania przepisów prawa zawiadamia się natychmiast jego Rodziców (prawnych opiekunów) oraz Dyrektora Szkoły. Rodzice (prawni opiekunowie) zobowiązani są w takim przypadku do natychmiastowego odebrania dziecka z wycieczki. **W przypadku braku kontaktu z Rodzicami (prawnymi opiekunami) Kierownik wycieczki, po ocenie zagrożeń jest zobowiązany do bezwzględnego powiadomienia Policji i Pogotowia Ratunkowego.**

W szczególnych wypadkach, przed rozpoczęciem wycieczki, Kierownik może samodzielnie uzupełnić regulamin wycieczki o dodatkowe punkty.

Z regulaminem wycieczki zapoznałem(am) się w dniu i właściwym podpisem zobowiązuję się do jego przestrzegania.

Lista uczestników/ podpis potwierdza zapoznanie się i akceptację regulaminu wycieczki:

Lp	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Numery telefonów kontaktowych Rodziców (prawnych opiekunów)	Podpis uczestnika wycieczki
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				

Adnotacje organu prowadzącego
lub sprawującego nadzór pedagogiczny

Zatwierdzam

.....
(pieczęć i podpis dyrektora szkoły)

OŚWIADCZENIE

.....
(imię i nazwisko rodziców/opiekunów)

Wyrażam zgodę na udział mojego
dziecka.....
w wycieczce (imprezie) w dniach.....

Wyrażam zgodę/nie wyrażam zgody * na podejmowanie decyzji związanych z
leczeniem, hospitalizacją lub zabiegami operacyjnymi w przypadku zagrożenia zdrowia lub
życia mojego dziecka, przez kierownika lub opiekuna w czasie wycieczki (imprezy).
Jednocześnie w sytuacjach zagrażających życiu lub bezpieczeństwu mojego dziecka, lub w
sytuacjach rażącego naruszenia przez niego zasad BHP proszę o kontakt pod numer tel.

.....
Oświadczam, że nie ma przeciwwskazań zdrowotnych do udziału mojego dziecka w
wycieczce (imprezie), której program i regulamin jest mi znany.

.....
(miejsowość, data)

(podpis rodzica/opiekuna)

* niepotrzebne skreślić

WYTYCZNE OBOWIĄZUJĄCE PODCZAS ORGANIZACJI I REALIZACJI WYCIECZEK SZKOLNYCH W II LO W SANOKU.

FORMY WYCIECZEK SZKOLNYCH :

1. Wycieczką szkolną nie jest wyjście ze szkoły z uczniami w ramach godzin lekcyjnych na terenie miasta. Wszystkie pozostałe formy „opuszczenia” szkoły są wycieczkami szkolnymi i obowiązują na nich właściwe przepisy.

2. Piesza wycieczka na terenie miasta czy okolic;

- liczebność do 30 uczniów – 1 kierownik wycieczki + 2 opiekunów (może to być rodzic lub inna pełnoletnia osoba);

- w czasie marszu jeden opiekun prowadzi grupę, drugi idzie na końcu;

- uczestnicy posiadają ubiór (a szczególnie buty) odpowiedni do miejsca i warunków atmosferycznych;

- w mieście poruszamy się po chodnikach, a poza miastem - lewą stroną drogi, pojedynczo, ustępując z drogi nadjeżdżającym pojazdom. Dwójkami poza miastem chodzimy wyłącznie po drogach o bardzo małym ruchu;

- w lesie poruszamy się po znakowanych szlakach turystycznych (na terenie parków narodowych lub krajobrazowych - wyłącznie) lub wyznaczonych ścieżkach;

- opiekun powinien posiadać mapę i znać dobrze trasę wycieczki ;

- przed wyruszeniem sprzed szkoły uczestnicy są poinformowani o zasadach poruszania się po drogach i po lesie;

- należy zabrać apteczkę pierwszej pomocy.

3. Wycieczka górska:

- liczebność grupy - 1 opiekun na 10 uczestników (np. 11 uczestników – 2 opiekunów + kierownik wycieczki);

- odpowiedni ubiór - buty sznurowane, kurtka (ze względu na zmienność pogody w górach oraz spadek temperatury wraz ze wzrostem wysokości) – uwaga! brak właściwego ubioru może zdyskwalifikować udział w wycieczce, rzeczy osobiste zabieramy w plecaku;

- wszyscy uczestnicy wycieczki poruszają się wyłącznie po znakowanych szlakach turystycznych;

- na początku i końcu kolumny idzie osoba dorosła;

- uczestnicy wycieczki ustawieni są w ten sposób, że na początku (za przewodnikiem) ustawione są osoby słabsze kondycyjnie, a na końcu osoby najsilniejsze;

- na terenach powyżej 1000 m n.p.m. wycieczkę prowadzi przewodnik górski lub przewodnik turystyki górskiej;

- na terenie parków narodowych wycieczki prowadzą wyłącznie upoważnieni przewodnicy;

- wyruszając w góry należy dokładnie zaplanować trasę, uwzględniając wiek, a także płeć uczestników - dla młodzieży w wieku 13-14 lat nie powinna przekraczać 12-13 km, tj. 4-5 godz. marszu wraz z odpoczynkami. Dla młodzieży starszej długość trasy może ulec wydłużeniu – maksymalnie 6-8 godz.;
- na wędrowkę należy wyruszać wcześnie rano, aby przed zmrokiem dojść do miejsca noclegu;
- **należy bezwzględnie zrezygnować z wycieczki (przemarszu) w przypadku opadów atmosferycznych, gwałtownego spadku temperatury, innych nieprzewidywalnych czynników. Decyzję tego typu podejmuje kierownik wycieczki, świadomy swojej odpowiedzialności za bezpieczeństwo swoich podopiecznych.**

Kwestie finansowe nie mają prawa mieć wpływu na decyzje Kierownika wycieczki.

4. Wycieczka autokarowa :

- rozpoczyna się i kończy w miejscu wyznaczonym, dosiadanie się i wysiadanie indywidualne jest de facto niemożliwe;
- liczebność grupy musi być dostosowana do możliwości technicznych autokaru/liczby miejsc;
- 1 opiekun na 15 uczniów (nie licząc kierowcy i pilota/przewodnika);
- każdy opiekun ma przydzieloną sobie grupę 15 uczniów (rozporządzenie Kierownika), Kierownik wycieczki nie jest opiekunem;
- miejsca przy drzwiach zajmują osoby dorosłe (opiekunowie);
- przejścia w autokarze muszą być wolne, nie mogą znajdować się tam dodatkowe miejsca do siedzenia;
- kierowca posiada świadectwo kwalifikacyjne kierowcy zawodowego oraz potwierdzenie sprawności technicznej autokaru - ważne przez 6 miesięcy;
- kierowca może jechać maksimum 8 godzin;
- autokar musi być oznakowany - przewóz dzieci;
- nie ma przepisu zabraniającego jazdy nocą;
- postoje mogą odbywać się tylko w miejscach do tego wyznaczonych, tj. na oznakowanych parkingach;
- po każdej przerwie w podróży należy sprawdzić stan liczebny dzieci;
- obowiązkiem opiekunów jest dopilnowanie dzieci w czasie jazdy (nie wolno chodzić po autokarze, siedzieć tyłem, na oparciu, wyrzucać śmieci przez okno, itd.);
- planując wycieczkę autokarową należy zapoznać się ze stanem zdrowia uczestników;
- należy zabrać apteczkę pierwszej pomocy;

4. Wycieczka zagraniczna :

- spełnia wymogi wycieczki „autokarowej”;
- zgodę na zorganizowanie wycieczki zagranicznej wyraża Dyrektor szkoły po zawiadomieniu organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny.
- Kierownik wycieczki lub jej organizator przedstawia Dyrektorowi szkoły pełną dokumentację wycieczki na 2 tygodnie przed jej rozpoczęciem.

TERMINY AKCEPTACJI WYCIECZEK PRZEZ DYREKTORA II LO:

- a) jednodniowa – 3 dni przed rozpoczęciem
- b) kilkudniowa – 5 dni przed rozpoczęciem
- c) zagraniczna- 14 dni przed rozpoczęciem

Organizacja wycieczek szkolnych

Organizacja wycieczek w każdej placówce edukacyjnej podlega ścisłym przepisom prawnym, które określają i regulują wiele wytycznych dotyczących organizacji, przebiegu i wszelkich wymogów formalnych związanych z wycieczkami.

Ze względu na różnorodność form i rodzajów wycieczek, czasu trwania i charakteru najlepiej jest, gdy szkoła ma opracowany regulamin wycieczek dostosowany do potrzeb placówki. Regulamin powinien zawierać przede wszystkim zasady ich organizacji (najlepiej na poszczególnych etapach organizacji), przepisy BHP dotyczące wymagań i obowiązków kierownika, opiekunów, a także ustalenia co do liczby opiekunów, zasad zachowania uczestników w różnych sytuacjach (m.in. w czasie przejazdów, podczas zwiedzania) oraz kwestie dotyczące wyposażenia lub dodatkowego przygotowania uczestników do wycieczki.

Poniżej znajdują się wybrane fragmenty regulaminu wycieczek:

V. ZALECENIA I PRZEPISY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA

W celu zapewnienia optymalnego bezpieczeństwa i należytej opieki uczestnikom wycieczek, szkoła jako ich organizator określa szczegółowe wytyczne, w oparciu o ustawy, zarządzenia i inne akty prawne, co do:

1. Wymogów, jakie muszą spełniać opiekunowie i ich obowiązków.
2. Liczby opiekunów przypadających na ilość uczniów w zależności od rodzaju, miejsca, warunków realizacji wycieczek.
3. Wykorzystywanych środków komunikacji publicznej.
4. Opracowania stosownych regulaminów i zapoznania z nimi uczestników.
5. Zgromadzenia obowiązkowej dokumentacji.

Ad. 1. Sprawowanie opieki nad uczestnikami

Przepisy szczegółowe, które stanowią o doborze kadry i osobach pełniących dodatkowy nadzór nad uczestnikami i przebiegiem imprezy, biorą pod uwagę zdolność prawną tych osób przy powierzaniu odpowiedzialności i obowiązków oraz możliwości ich rozliczenia za jej realizację.

Organizator wyznacza osoby, które będą pełniły – w zależności od ilości uczestników, rodzaju i formy imprezy, miejsca, czasu i intensywności oraz innych wymogów formalno–prawnych – następujące funkcje:

1. Kierownika (lub jego zastępcę)
2. Opiekunów
3. Inne osoby wspomagające realizację imprezy, posiadające stosowne przygotowanie, umiejętności i uprawnienia:
 - a) pilota, przewodnika, instruktora: ds. WF/rekreacji ruchowej; ds. kulturalno–oświatowych, ratownika, lekarza i/lub pielęgniarkę
 - b) samych uczestników, przydzielając im konkretne funkcje i zadania

Kierownik

Odpowiedzialny jest za całą organizację, przebieg i realizację programu, rozliczenie finansowe, dokumentację imprezy oraz za zdrowie i bezpieczeństwo uczestników, dobrą, bezkonfliktową atmosferę, a także powierzone mienie, wyposażenie i ekwipunek. Zgodnie z przepisami **do 40 uczestników** włącznie powołuje się **1 kierownika**. Natomiast **powyżej 40 uczestników** powinien być powołany **dodatkowo zastępca kierownika**.

Obowiązki kierownika i jego zastępcy – w zakresie wyznaczonym przez kierownika:

1. Znajomość przepisów w zakresie organizacji i przeprowadzania imprez turystycznych.
2. Podanie uczestnikom terminu, miejsca wyjazdu i powrotu.
3. Sprawowanie nadzoru nad zapewnieniem warunków do pełnej, bezpiecznej realizacji programu imprezy.
4. Opracowanie i przedstawienie programu i szczegółowego harmonogramu.
5. Opracowanie regulaminu imprezy i zapoznanie z nim uczestników.
6. Zapoznanie uczestników z zasadami bezpieczeństwa i zapewnieniem warunków do ich przestrzegania.
7. Zapoznanie uczestników ze szczegółowymi regulaminami związanymi z pobytem w różnych miejscach, przejazdami, miejscami zakwaterowania.
8. Organizacja transportu, wyżywienia i noclegów.
9. Wykupienie dodatkowej polisy ubezpieczeniowej na czas trwania imprezy.
10. Określenie i przydzielenie zadań opiekunom w zakresie realizacji programu i zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom.
11. Określenie i podział zadań wśród uczestników.
12. Nadzorowanie planu finansowego (określenie kosztów: ogólnego, jednostkowego, organizacyjnych i programowych imprezy).
13. Dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację imprezy (regulowanie zobowiązań) i sporządzanie rozliczenia finansowego po jej zakończeniu na podstawie zgromadzonych dowodów finansowych.
14. Prowadzenie dokumentacji imprezy i sporządzenie sprawozdania ustnego lub pisemnego z jej przebiegu organizatorowi.
15. Poinformowanie szkolnego inspektora BHP i dyrekcji o ewentualnych wypadkach, które miały miejsce w trakcie wycieczki.

Opiekun

Opiekunem w trakcie imprezy turystycznej może być osoba pełnoletnia, która jest wyznaczona przez organizatora i posiada uprawnienia kierownika wycieczek szkolnych, jest instruktorem harcerskim, posiada uprawnienia przewodnika turystycznego, pilota wycieczek lub instruktora turystyki kwalifikowanej.

W przypadku szkoły opiekunem wycieczki może być każdy nauczyciel i rodzic, po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły oraz złożeniu w jego obecności pisemnego oświadczenia o odpowiedzialności karnej za powierzonych mu uczniów.

Obowiązki opiekuna:

1. Zapoznanie się z przepisami w zakresie organizacji i przeprowadzania imprez turystycznych oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa.
2. Znajomość regulaminów: wycieczki, przejazdów, miejsc zakwaterowania oraz zwiedzanych miejsc i obiektów.
3. Sprawowanie opieki nad uczestnikami, w tym udzielanie pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
4. Kontrolowanie przestrzegania regulaminów ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i higieny wypoczynku.
5. Współdziałanie z kierownikiem oraz innymi osobami sprawującymi opiekę i realizującymi program imprezy.
6. Nadzorowanie wykonywania zadań przydzielonych uczestnikom.
7. Sprawdzanie każdorazowo stanu liczbowego uczestników przed wyruszeniem z miejsca pobytu, w czasie realizacji poszczególnych punktów programu, przejazdu oraz po przybyciu do miejsca docelowego.
8. Wykonywanie innych zadań zleconych przez kierownika.

Kierownikiem, opiekunem może być:

(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. DzU z 2001 r., Nr 135, poz. 1516)

Kierownik – nauczyciel, pełnoletni instruktor harcerstwa oraz w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły inna osoba posiadająca uprawnienia przewodnika, przewodnika turystyki kwalifikowanej lub pilota wycieczek.

Opiekun – nauczyciel, instruktor harcerski, a za zgodą dyrektora szkoły inna pełnoletnia osoba – nie ponosi ona jednak odpowiedzialności cywilnej za uczniów.

Ad. 2. Wymagana liczba opiekunów

Szczegółowe przepisy określają **ilość opiekunów przypadających na liczbę uczestników** w zależności od rodzaju, miejsca oraz intensywności imprezy turystycznej, oraz wieku, stanu zdrowia, kondycji fizycznej i umiejętności uczestników biorących w niej udział.

A. Na wycieczkach ekstensywnych lub łatwych intensywnych w terenie płaskim:

- **opiekun przypada na 20 uczniów.**

B. Na wycieczkach intensywnych i turystyki kwalifikowanej 1 opiekun przypada na:

- **7 – 10 uczestników w obszarze górskim.** Ponadto wycieczki piesze organizowane na terenach parków narodowych oraz na szlakach leżących **powyżej 1000 m n.p.m. mogą prowadzić tylko górcy przewodnicy turystyczni.**
- **12 uczestników w trakcie wycieczek rowerowych.**

Należy pamiętać, że dozwolona jest tylko jazda pojedyncza (ustawienie rowerów w rzędzie, jeden za drugim z zachowaniem między nimi bezpiecznych odstępów). Zawsze prowadzącym oraz zamykającym grupę rowerzystów jest nauczyciel.

- **5 uczestników na spływach kajakowych i imprezach żeglarskich.**

W tego typu imprezach obowiązują szczegółowe wytyczne, które dokładnie precyzują wymagania i ich realizację.

- **7 – 10 uczestników na imprezach narciarskich.**
- **15 uczestników, gdy przewiduje się kąpiele w akwenach.** Na imprezach, w których przewiduje się zajęcia na wodzie, obowiązkowo **musi być ratownik oraz osoba stale nadzorująca kąpiących się z brzegu. Ponadto musi być zapewniony podstawowy sprzęt ratowniczy: koło ratunkowe, rzutki.**

C. Na wycieczkach szkolnych, które organizowane są:

- **na terenie miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły powinien być zapewniony przynajmniej:**

– **1 opiekun na około 30 uczniów** (ilość opiekunów powinna być dostosowana do potrzeb grupy, zależnie od wieku i potrzeb grupy/klasy),

– **1 opiekun na 15 uczniów – wtedy, gdy korzysta się ze środków komunikacji miejskiej,**

- **poza obrębem miejscowości, w której znajduje się szkoła:**

– **1 opiekun przypada na 15 uczniów.**

Przepisy zabraniają prowadzenia wycieczek szkolnych podczas burzy, śnieżycy i gołoledzi oraz gdy obniżona jest sprawność psychiczna lub fizyczna młodzieży w jakimś momencie trwania imprezy.

Ad. 3. Przejazdy środkami komunikacji publicznej

Podczas prowadzenia wycieczek szkolnych należy rygorystycznie przestrzegać zasad bezpiecznego:

- poruszania się/przemieszczania w ruchu ulicznym;
- korzystania ze środków komunikacji publicznej.

Przed każdym wyjazdem/wyjściem kierownik wycieczki powinien przedstawić zasady uczniom, którzy potwierdzą ich znajomość własnoręcznym podpisem. W trakcie przemieszczania się uczniowie są uważnie obserwowani przez opiekunów, którzy pilnują, by przestrzegano poznanych zasad.

AUTOKAR/POCIĄG

1. Opiekun musi przebywać ze swoją grupą w pojeździe. Nie wolno rozdzielać grupy na dwa lub więcej pojazdów bez odpowiedniej opieki.

2. Ilość uczestników wycieczki nie może przekraczać ilości miejsc siedzących w pojeździe. Wskazaniem byłoby pozostawienie dwóch miejsc wolnych na wypadek, gdyby ktoś zasnął i należało go położyć.

3. Opiekunowie zajmują miejsca przy drzwiach (przednich i tylnych). Drzwi w czasie jazdy nie mogą być zamknięte na klucz.

4. Przed wyruszeniem autokaru, kierownik i opiekun powinni upewnić się, że:

- kierowca prowadzący pojazd jest w stanie trzeźwym, wypoczęty i w dobrej formie psychofizycznej;
- pojazd jest sprawny. Sprawdzić należy działanie świateł i hamulców, stan ogumienia (tzw. "łyse opony"), wyposażenie w tablicę informacyjną "Przewóz dzieci" oraz apteczkę pierwszej pomocy. Należy także poprosić kierowcę o pokazanie dokumentu ubezpieczenia pojazdu oraz sprawdzić datę ostatniego przeglądu pojazdu na stacji diagnostycznej. Jeśli istnieją jakiegokolwiek wątpliwości, kierownik powinien wezwać najbliższy patrol drogowy policji w celu ich wyjaśnienia i upewnienia się, czy może wyruszyć z młodzieżą w trasę.

Kierownik i opiekun powinni także:

- zadbać o bezpieczeństwo uczniów (wykorzystać do pomocy rodziców, którzy odprowadzają dzieci) oczekujących na załadunek bagażu i wejście do środka pojazdu;
- zabronić młodzieży wchodzenia na jezdnię lub jej przekraczania;
- sprawdzić obecność uczniów, upewnić się o zabraniu przez nich legitymacji szkolnej i ubezpieczeniowej, leków stale przyjmowanych i pieniędzy;
- sprawdzić ich samopoczucie, stan zdrowia i kondycję. Upewnić się co do przyjęcia awiomarinu przez osoby z chorobą lokomocyjną i zabraniu przez nich torebek foliowych;
- zapakować do środka pojazdu podręczną apteczkę pierwszej pomocy, zabraną ze szkoły i wcześniej uzupełnioną przez pielęgniarkę;
- dopilnować, by bagaże uczestników zostały umieszczone w bagażniku i na półkach wewnątrz pojazdu (bagaż podręczny). Upewnić się, że zostały zapakowane wszystkie bagaże;
- przypomnieć rodzicom odprowadzającym dzieci o dacie i godzinie powrotu.

Uczestnicy :

- Przybywają punktualnie na ustalone miejsce zbiórki na 30 minut przed odjazdem (jeżeli nie jest ustalone inaczej).
- Wsiadają do autokaru i zajmują miejsca w kolejności ustalonej przez nauczyciela.
- W autokarze nie spożywają pokarmów mogących zanieczyścić jego wnętrze.
- Śmieci wyrzucają do przygotowanych worków lub pojemników obok foteli.
- Podczas jazdy nie piją napojów.
- W autokarze **nie zmieniają miejsc, nie wstają z foteli, nie hałasują.**

- Wszelkie niedyspozycje związane z jazdą zgłaszają natychmiast opiekunowi.
- W czasie postojów wysiadają tylko wyjściem z przodu autokaru, a po wyjściu czekają na dalsze dyspozycje kierownika wycieczki.
- **Jeżeli autokar zmuszony jest zatrzymać się, nie można opuszczać go bez zgody kierownika! Podczas postojów blisko dróg nie wolno przechodzić przez jezdnię!**
- Po powrocie do autokaru sprawdzają, czy sąsiedzi są na swoich miejscach. (W pociągu zgłaszają wyjścia do toalety opiekunom oraz powiadamiają o nieprzewidzianych sytuacjach, które mogą stanowić zagrożenie dla uczestników lub współpasażerów.)

KOMUNIKACJA MIEJSKA

Uczestnicy :

- Punktualnie przybywają na ustalone miejsce zbiórki.
- Sprawdzają, czy mają ze sobą aktualną legitymację szkolną, kupują bilety do stacji docelowej.
- Znają nazwę przystanku, na którym grupa będzie wysiadać.
- Do pojazdu wsiadają na wyraźną komendę opiekuna.
- Kasują przed (kolejka SKM) lub po wejściu (autobus) bilety.
- Zajmują miejsca siedzące lub stojące wskazane przez opiekunów, w jednej części pojazdu (znajdują się w jednym pojeździe lub w jednej jego części i w zasięgu wzroku opiekuna).
- Zachowują spokój, ograniczają głośne rozmowy.
- Wysiadają na komendę opiekuna. Czekają, aż zbierze się cała grupa.
- Wszyscy razem wyruszają do miejsca docelowego.

PORUSZANIE SIĘ PIESZO

W trakcie pieszego poruszania się z grupą w terenie opiekunowie powinni tak podzielić obowiązki, by jeden z nich znajdował się na czele grupy i nią kierował, natomiast drugi szedł na końcu grupy. Opiekun na końcu grupy nie może dopuścić, by któryś z uczniów pozostał za nim. Prowadzenie grup po ulicach, drogach i terenach publicznych powinno odbywać się zgodnie z przepisami ruchu drogowego.

Szczególną ostrożność należy zachować przy przechodzeniu z uczniami przez jezdnię, którą należy przekraczać całą, zwartą grupą. Opiekun jest zobowiązany zatrzymać się (zatrzymać ruch pojazdów) i poczekać, aż przejdzie ostatni uczestnik.

Wskazane jest korzystanie z usług miejscowych przewodników w trakcie zwiedzania danej miejscowości.

Uczestnicy:

- Punktualnie stawiają się na miejscu zbiórki.
- Ubierają się w odzież zapewniającą wygodę i bezpieczeństwo, stosownie do warunków atmosferycznych oraz przygotowują pomoce wskazane przez nauczyciela.
- Posiadają aktualną legitymację szkolną.
- Przestrzegają obowiązujących zasad BHP, tj.:

- poruszają się w zwartym szyku prawą stroną chodnika,

- przekraczają jezdnię w miejscu oznaczonym,
- poruszają się w tempie całej grupy,
- cała grupa porusza się po obszarze w zasięgu wzroku nauczyciela,
- kolumnę otwierają i zamykają wyznaczone osoby (gdy jest 1 opiekun).

- Respektują polecenia nauczyciela prowadzącego wycieczkę.
- Niezwłocznie informują opiekuna o ewentualnych dolegliwościach lub złym samopoczuciu.
- Pozostawiają w czystości miejsca, w których przebywali.

Wzory dokumentacji:

Karta wycieczki

Oświadczenie

Harmonogram wycieczki

Oświadczenie rodziców

PODSTAWA PRAWNA ORGANIZACJI WYCIECZEK

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 roku w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (DzU z 1997 r., Nr 57, poz. 358)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (DzU z 2001 r., Nr 135, poz. 1516)
3. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych (tekst jednolity DzU z 2004 r., Nr 223, poz. 2268)
4. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym (tekst jednolity DzU z 2005 r., Nr 108, poz. 908)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 roku w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (DzU z 1997 r., Nr 12, poz. 67 z późniejszymi zmianami)
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 września 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad i warunków działalności w dziedzinie rekreacji ruchowej (DzU z 2001 r., Nr 101, poz. 1095)
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (DzU z 2003 r., Nr 6, poz. 69)

Zofia Świdorska – pracownik ds. BHP w V Liceum Ogólnokształcącym im. płk. St. Dąbka w Gdyni